

Motion till riksdagen 2021/22:2341

av **Nina Lundström (L)**

Jordbruksmark och livsmedelsförsörjning i Stockholmsregionen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jordbruksmark och livsmedelsförsörjningen i Stockholmsregionen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda försöksverksamhet i Stockholmsregionen med avbytare inom lantbruket och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Livsmedelsförsörjningen är beroende av att det finns tillgång till jordbruksmark men även lantbrukare och företagare. För liberaler är frihandel och internationellt samarbete centrala delar i livsmedelsförsörjningen men samhällets förmåga att klara stora påfrestningar kräver en nationell beredskap. Stockholmsregionen är en av de snabbast växande regionerna i Europa. I regionen bor nästan en fjärdedel av Sveriges befolkning. Samtidigt har Stockholm idag knappt tre procent av landets åkermark och tre procent av de svenska jordbruksföretagen. Stockholm är inte självförsörjande inom någon kategori livsmedel. Inte ens den sammanlagda livsmedelsproduktionen i hela östra Mellansverige räcker till för att täcka regionens behov. Länets beroende av livsmedel från andra delar av landet eller från andra länder innebär en sårbarhet och har betydelse för länets krisberedskap. Den livsmedels- och primärproduktion som finns i regionen behövs och jordbruksmarkens värde behöver framhållas när staden växer och konkurrensen om marken är stor.

Därför är det angeläget att betydelsen av areella näringar finns med i kommunernas arbete med hantering av jordbruksmarken i den fysiska planprocessen. I takt med att Stockholm växer ökar konkurrensen om marken. En stor del av den åkermark som har högt värde i regionen finns i anslutning till tätorter. En hög andel av jordbruksmarken exploateras framför allt till bostadsbyggande. Stockholmsregionens arbete för ett

långsiktigt hållbart livsmedelssystem förutsätter att hinder och svårigheter för företagare på landsbygden och i skärgården minimeras. Klimatförändringar innebär att vi bör förbereda oss på år med varierande skördar på grund av torka, regn och stormar. Stockholmsregionens problem med övergödning gör det viktigt att hitta hållbara lösningar för återföring av näringsämnen mellan stad och land. Utveckling av hållbara kretsloppslösningar för större näringsflöden är en viktig framtidsfråga. Utmaningar i livsmedelsförsörjningen bör beaktas brett och långsiktigt. För att produktionen ska kunna fungera lokalt krävs lantbrukare. I Stockholmsregionen finns cirka 1 800 jordbruksföretag verksamma inom växtodling, djurhållning och trädgård. Animalieproduktionen i länet är liten och har minskat de senaste årtiondena. Stockholm har en av de högsta andelarna jordbruksmark i träda i hela landet. Det finns en potential att börja odla. Spannmål och grönsaker är de viktigaste grödorna i länet, sett till både omsättning och sysselsättning. I Stockholm finns 7 procent av landets totala växthusareal, och 16 procent av alla sysselsatta inom grönsaksproduktionen i Sverige jobbar i länet. Medelåldern bland länets jordbruksföretagare är hög och de flesta är jordbrukare på deltid. Många unga väljer bort yrket som lantbrukare. Miljö- och jordbruksutskottets uppföljningsgrupp noterade i rapporten 2020/21:RFR7 att tryggheten inte garanteras bara genom god lönsamhet, utan det finns även andra sätt att öka tryggheten såsom social trygghet och säkrad kompetensförsörjning. I omvärldsanalyserna framkom att Finland och Tyskland har särskilda sociala trygghetssystem för lantbrukare. I Finland finns t.ex. en lag om avbytarservice för lantbruksföretagare som innebär att lantbrukare har rätt till avbytare vid semester. Gruppen ansåg att Finlands system kan fungera som en inspirationskälla. Finland har lyckats skapa intresse hos unga att satsa på lantbruk genom riktade insatser som avbytarverksamhet. Avbytarverksamheten gör det möjligt att vara föräldraledig eller kunna ta ledigt när så behövs. Sverige måste bli bättre på att skapa förutsättningar för unga så att de vill verka inom området. Försöksverksamhet med avbytarverksamhet vore ett sätt att utröna om attraktiviteten för yrket ökar. Utred möjligheten att göra Stockholmsregionen till en försöksregion för avbytarverksamhet. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Nina Lundström (L)